

Monitoren en evalueren lokale aanpak Kansrijke start

Lydia Sterrenberg

Van opties
tot plan

Een monitorplan maken is puzzelen

Het helpt enorm als je om te beginnen de juiste vragen stelt.

Voor wie

Begin bij jouw 'klant': **voor wie** monitor je en aan welke informatie heeft die behoefte? **Waar toe?**

Want: Heb je dat niet goed voor ogen, dan is de kans groot dat de resultaten van je informatie straks hun doel voorbij schieten. Weet je het niet goed? Ga dan in gesprek.

Mogelijke 'klanten':

- Wethouder, welke?
- Directeur, welke dienst(en)?
- Coalitiepartners?
- De doelgroep: (aanstaande) ouders /gezinnen in een kwetsbare situatie?
- Wie anders kan er verder belang hebben bij jouw gegevens?

Waartoe: Vier smaken

= belangrijk voor borging

Waartoe	Voor wie	Waarover gaat het dan? Bijvoorbeeld..
Verantwoorden (gekoppeld aan beleidsdoelen/doelen financiers)	Gemeenteraad of wethouder, financiers	<ul style="list-style-type: none"> - Inhoudelijke lokale en Kansrijke Start-doelen gehaald? - Samenwerkingsafspraken gerealiseerd? - Juiste procedures gevolgd? - Kosteneffectiviteit? - Burgerparticipatie inderdaad gerealiseerd?
Leren	Coalitiepartners, programmamanagers, projectleiders, uitvoerders	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe is de samenwerking verlopen? Wat kan beter? - Waarom werkt de aanpak (niet)? - Hoe werkt de aanpak? Bij wie werkt de aanpak?
Vergelijken	Raad of wethouder, programmamanagers	<ul style="list-style-type: none"> - Waar staan we vergeleken bij vier jaar geleden? - Vergelijking effect bij doelgroep A en B - Meerwaarde van onze aanpak voor de doelgroep, vergeleken met de oude aanpak?
Enthousiasmeren	Coalitiepartners, wethouders, professionals, de groep inwoners waarom het gaat misschien	<ul style="list-style-type: none"> - Tevreden deelnemers en medewerkers - Best practices - Financiële baat

= belangrijk voor borging

Startcondities voor M&E

Bedenk: wat zijn jouw startcondities en daarmee randvoorwaarden voor M&E, in termen van:

- Belang en eventuele gevoeligheden
- Urgentie en Tijd
- Geld en Capaciteit

➤ Bij genoeg budget & groot belang of gevoeligheid: zorg voor een degelijke, gedegen monitor/evaluatie

➤ Bij weinig budget, gevoeligheid:

- > maak scherpe keuzes: wat is het belangrijkste, wat schrap je?
- > kijk of je gebruik kunt maken van bestaande data.

Maar let wel op of ze passen bij jouw situatie (voor wie en waartoe)

- > bv. inzet van bv. studenten, getrainde deelnemers

AAN HET WERK:

Individueel

15 minuten

Opdrachten: voor wie, waartoe, randvoorwaarden

Werkblad 1: Voor wie en waartoe (de M&E smaak)

Vul in: wie zijn jouw M&E gebruikers en in welke Smaak van M&E zijn zij geïnteresseerd? Gebruik ter inspiratie de informatie van het schema rechts.

Jouw M&E gebruiker	Smaak

Waartoe	Voor wie	Waarover gaat het dan? Bijvoorbeeld..
Verantwoorden (gekoppeld aan beleidsdoelen/doelen financiers)	Gemeenteraad of wethouder, financiers	<ul style="list-style-type: none"> - Inhoudelijke lokale en Kansrijke Start-doelen gehaald? - Samenwerkingsafspraken gerealiseerd? - Juiste procedures gevolgd? - Kosteneffectiviteit? - Burgerparticipatie inderdaad gerealiseerd?
Leren	Coalitiepartners, programmamanagers, projectleiders, uitvoerders	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe is de samenwerking verlopen? Wat kan beter? - Waarom werkt de aanpak (niet)? - Hoe werkt de aanpak? Bij wie werkt de aanpak?
Vergelijken	Raad of wethouder, programmamanagers	<ul style="list-style-type: none"> - Waar staan we vergeleken bij vier jaar geleden? - Vergelijking effect bij doelgroep A en B - Meerwaarde van onze aanpak voor de doelgroep, vergeleken met de oude aanpak?
Enthousiasmeren	Coalitiepartners, wethouders, professionals, de groep inwoners waarom het gaat misschien	<ul style="list-style-type: none"> - Tevreden deelnemers en medewerkers - Best practices - Financiële baat

Werkblad 2: Verder preciseren M&E behoefte

Kies jouw top 1 gebruiker. Hiervoor heb je benoemd waarin deze gebruiker vooral geïnteresseerd is ('de smaak' van M&E). Benoem nu: welk type informatie past bij deze 'smaak' of smaken van van M&E? Gebruik het schema hiernaast ter inspiratie.

Gekozen gebruiker 1:

- In geval van verantwoord: informatie over

-

- In geval van leren: informatie over

-

Indien enthousiasmeren: informatie over

-

JE KUNT DEZE EXERCITIE OOK DOEN VOOR ANDERE PRIORITAIRE GEBRUIKERS

Smaak	Voor wie?	Waarover gaat het dan, bijvoorbeeld...
Enthousiasmeren	Coalitiepartners, wethouders, inwoners misschien	<ul style="list-style-type: none"> - Tevreden cliënten of medewerkers - Best practices - Financiële baat
Leren	Coalitiepartners, programmamanagers, projectleiders, uitvoerders	<ul style="list-style-type: none"> - Bij wie werkt de aanpak? - Wat maakt dat de aanpak werkt (of juist niet)? - Hoe is de samenwerking verlopen? Wat kan beter?
Verantwoorden	Gemeenteraad of wethouder, financiers	<ul style="list-style-type: none"> - Inhoudelijke beleidsdoelen gehaald? - Samenwerkingsafspraken gerealiseerd? - Juiste procedures gevolgd? - Kosteneffectiviteit? - Burgerparticipatie inderdaad gerealiseerd?

Werkblad 3: Begincondities

VRAAG	ANTWOORD
Hoe staat het met het belang dat mijn organisatie of de coalitie hecht aan monitoren en evalueren	Groot/matig/weinig
Is er sprake van politieke gevoeligheden die maken dat er gedoe kan komen over resultaten?	Ja/nee
Hoeveel middelen zijn er naar schatting om de aanpak te volgen en/of resultaten te meten?	
Hoe staat het met de urgentie? Op welke termijn zou ik met gegevens moeten komen?	Urgentie: hoog/midden/laag Termijn: ...
Beschikken we zelf over voldoende menskracht en tijd om de evaluatie te doen; hebben we de nodige expertise? Moeten we mensen inhuren?	Menskracht: Expertise: Tijd: Uitbesteden of niet? Ja/Nee

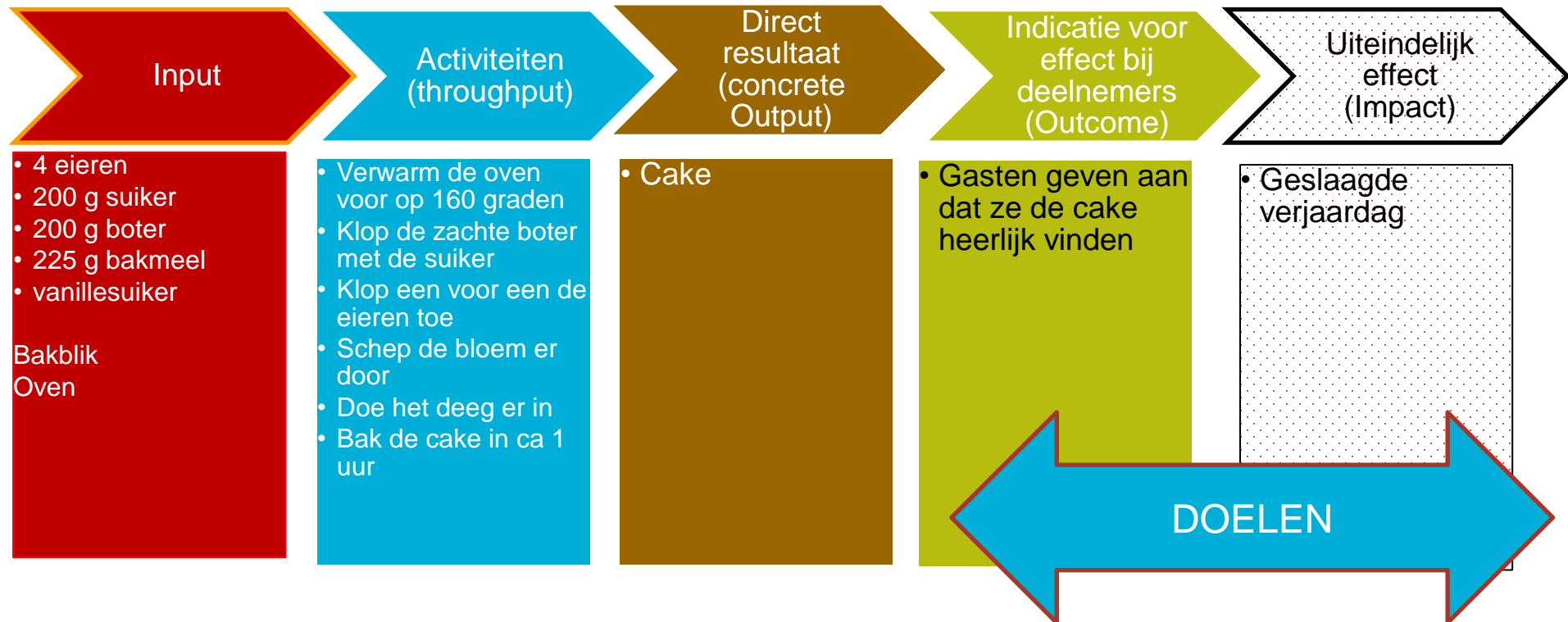
Wat zijn mijn conclusies en aandachtspunten?

M&E behoefte preciseren:
Verbinden met jouw programma

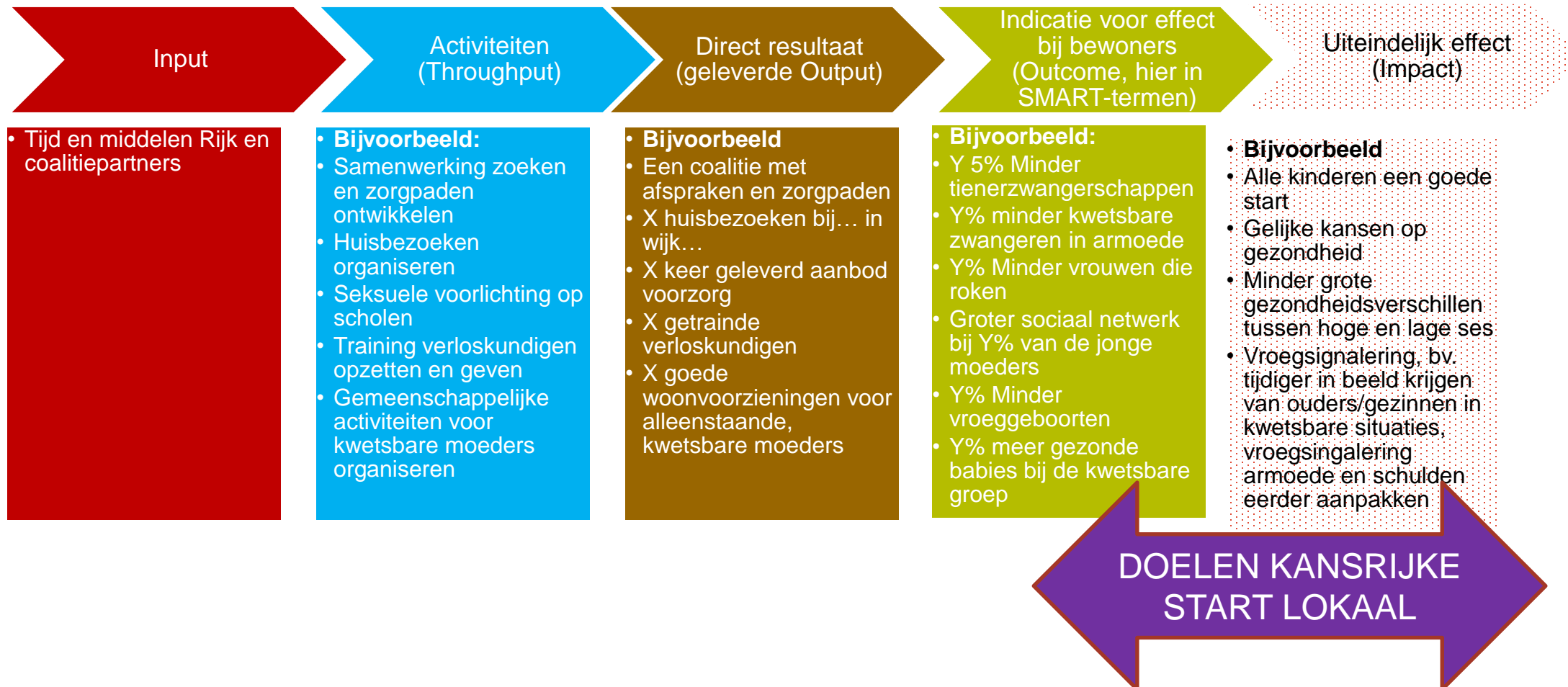
Project of programma als 'logische keten'

Van waarover in algemene termen -> indicatoren (wat precies volgen of meten)

Voorbeeld: verjaardagscake

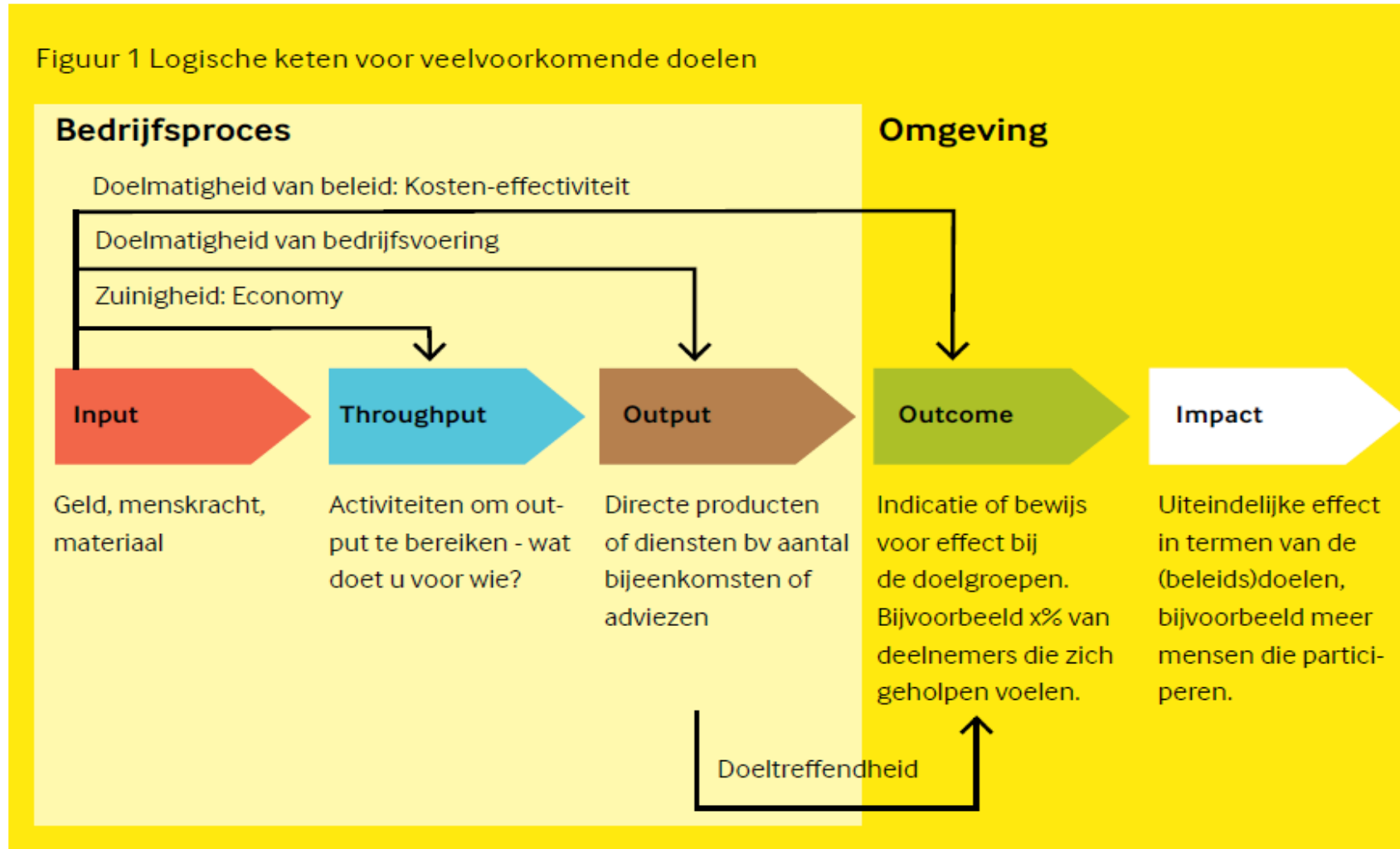

Een voorbeeld voor Kansrijke start

Figuur 1 Logische keten voor veelvoorkomende doelen

Slottips

1. Begin op tijd

- > Maak werk van het **benoemen en zo concreet mogelijk** maken van je **lokale (Kansrijke Start) doelen**.
- > En breng vroeg in kaart Voor wie verzamel ik M&E informatie? Want willen mijn M&E klanten: waarover leren, verantwoorden, enthousiasmeren?
- > Doe dit met partners en raadpleeg 'toekomstige klanten' van jouw M&E data
- > Kijk of je gelden voor M&E nodig hebt en of je kunt samenwerken met bv. lokale GGD of hogeschool, universiteit, Academische werkplaats
- > Ga na wie (welke partner) welke informatie/dat kan verzamelen

2. Kies indicatoren (voor te verzamelen data) weloverwogen

- > Zorg voor een link met de logische keten, de opzet van jouw programma. Vraag je af: wat is de zeggingskracht van jouw beoogde of – als je daar een beroep op wilt doen - beschikbare monitordata/indicatoren. Verwacht je zichtbare verandering in cijfermatige informatie, als jouw aanpak werkt?

Zie ook: Indicatorenset RIVM Kansrijke Start die er aan komt.

- > Indicatoren per gebied? Of volg je de mensen?

2. Naast kwantitatieve data (cijfers) kun je ook denken aan kwalitatieve data (verhalen)

Meer informatie en advies

<https://www.platform31.nl/publicaties/monitoring-en-evaluatie-van-opties-tot-plan>

<https://www.gezondin.nu/kennisbank/handreiking-doelen-stellen/>

<https://www.gezondin.nu/wp-content/uploads/2020/03/Keuzehulp-monitoren-en-evalueren.pdf>

Infosheet Kansrijke Start & monitoren en evalueren: <https://www.pharos.nl/infosheets/kansrijke-start-monitoring-en-evaluatie/>

Verder praten over je M&E plannen en vragen: neem contact op je adviseur Kansrijke start lokale coalities of mail Hanneke van Zoest H.vanZoest@pharos.nl

Gepubliceerde voorbeelden M&E - ter inspiratie

1. [Utrecht](#) monitoren met partners (2018)
2. [Kampen](#) minikronieken van inwoners voor enthousiasmeren (2018)
3. [Zwolle](#) aandacht voor proces en partners (2018)
4. [Groningen](#) monitoren voor beleid en voor uitvoering, niveaus (2019)
5. [Amsterdam](#) leren over bereik en effectiviteit (2019)
6. [Vaals 1](#) onderbouwing outcome resultaten (2019)
7. [Amersfoort 1](#) met weinig middelen kiezen voor pragmatische aanpak M&E (2019)
8. [Vaals 2](#) financiële opbrengsten beweegmakelaar (2020)
9. [Amersfoort 2](#) tijdlijnmethode voor evaluatie samenwerking (2020)
10. [Deventer](#) wijkprogramma lerend volgen voor doorontwikkelen (2020)
11. [Zeist](#) narratief waarderen (2021)